

INVESTERINGSMODELLER PÅ BESKÆFTIGELSESSOMRÅDET

BUDGET 2026

SOCIALE FORHOLD
OG BESKÆFTIGELSE
Aarhus Kommune

Forklæde

Beskæftigelsesreformen

Aarhus Kommune står over for store ændringer på beskæftigelsesområdet som følge af beskæftigelsesreformen. Kommunerne får større frihed og ansvar for at tilrettelægge beskæftigelsesindsatsen, hvilket giver os mulighed for bedre at tilpasse indsatsen til den enkelte ledige aarhusianers behov – men med markant færre midler. Reformen indebærer nemlig en strammere økonomisk ramme. De foreløbige beregninger peger på, at Aarhus Kommune står over for en besparelse på ca. 44 mio. kr. i 2026, stigende til 145 mio. kr. i 2030. Derfor er det vigtigt, at vi har fokus på at investere i og udvikle beskæftigelsesindsatsen i Aarhus, så vi med reformen kan blive endnu bedre til at hjælpe ledige aarhusianere ind i arbejdsfællesskabet – samtidig med at virksomhederne får adgang til kvalificeret arbejdskraft. Det er tid til at udvikle beskæftigelsesindsatsen – ikke afvikle den.

Arbejdsmarkedssituationen

Det danske arbejdsmarked har de seneste år været præget af høj beskæftigelse og lav ledighed. Nu ser vi dog de første tegn på, at udviklingen er ved at vende, og vi står sandsynligvis over for en årrække med stigende ledighed. I Aarhus Kommune ser vi en stigning i antallet af ledige borgere på offentlig forsørgelse, især grundet stigning i antallet af ledige akademikere. På trods af den høje beskæftigelse de seneste år er der stadig en stor gruppe borgere, som har haft svært ved at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Det skyldes ofte manglende kvalifikationer eller andre barrierer end ledighed – herunder fysiske, psykiske eller sociale udfordringer. Denne gruppe udgør ca. 80 % af alle borgere med tilknytning til jobcentret. Stagnationen i efterspørgslen på arbejdskraft forventes særligt at ramme borgere med komplekse udfordringer samt dem med en svagere tilknytning til arbejdsmarkedet. Samtidig oplever vi fortsat rekrutteringsudfordringer på arbejdsmarkedet – især inden for de store velfærdsområder. Det betyder, at der er et stort potentiale for at få flere Aarhusianske ledige ind i arbejdsfællesskabet.

Investering i beskæftigelsesindsatsen

I det følgende præsenteres en række investeringsforslag, der skal styrke den aktive beskæftigelsesindsats fra 2026. Målet med investeringerne er, at flere ledige aarhusianere skal blive en del af arbejdsfællesskabet gennem en individuelt tilrettelagt og virksomhedsrettet indsats. Det er afgørende både for virksomhedernes rekrutteringsmuligheder, de lediges fremtidsudsigter og for den kommunale økonomi.

Principper for investeringsmodeller

EFFEKTFULDE INDSATSER, DER SKABER VÆRDI FOR DEN ENKELTE BORGER – OG FOR KOMMUNENS ØKONOMI

Det grundlæggende princip i investeringsmodeller er, at en investering i en øget beskæftigelsesindsats giver et afkast i form af færre udgifter til forsørgelse – svarende til eller større end selve investeringen. Det betyder, at investeringsmodellerne på beskæftigelsesområdet ikke medregner andre positive afledte effekter, såsom øgede skatteindtægter eller besparelser på sociale og/eller sundhedsrelaterede ydelser. Derudover bidrager investeringsmodellerne med positive forandringer for den enkelte borger i form af meningsfulde fællesskaber, øget trivsel m.m. Investeringsmodellerne kan samtidig forbedre vilkårene for børn, der vokser op i udsatte familier, og dermed understøtte social mobilitet.

Reformkommissionen har konkluderet, at en af de største udfordringer i Danmark er de mange udsatte unge og voksne på offentlig forsørgelse, som står mere eller mindre permanent uden for arbejdsfællesskabet. Kommissionen peger på, at løsningen er, at kommunerne bliver bedre til at investere i at få borgere med komplekse problemstillinger i job og uddannelse. Men det er svært inden for rammerne af Aarhus Kommunes økonomiske politik, da businesscasen for disse målgrupper ikke kan regnes hjem alene ved besparelser på forsørgelsesydelse. For at vi i Aarhus Kommune kan blive endnu bedre til at hjælpe flere ind i arbejdsfællesskabet, er der åbnet op for muligheden for, at vi kan medregne besparelser på decentrale budgetter til bl.a. indsatsen til borgerne i businesscasen.

FOR HVER 1 MIO. KR. TIL INDSATS
HAR AARHUS KOMMUNE CA. 10,5 MIO.
KR. I UDGIFTER TIL FORSØRGELSE

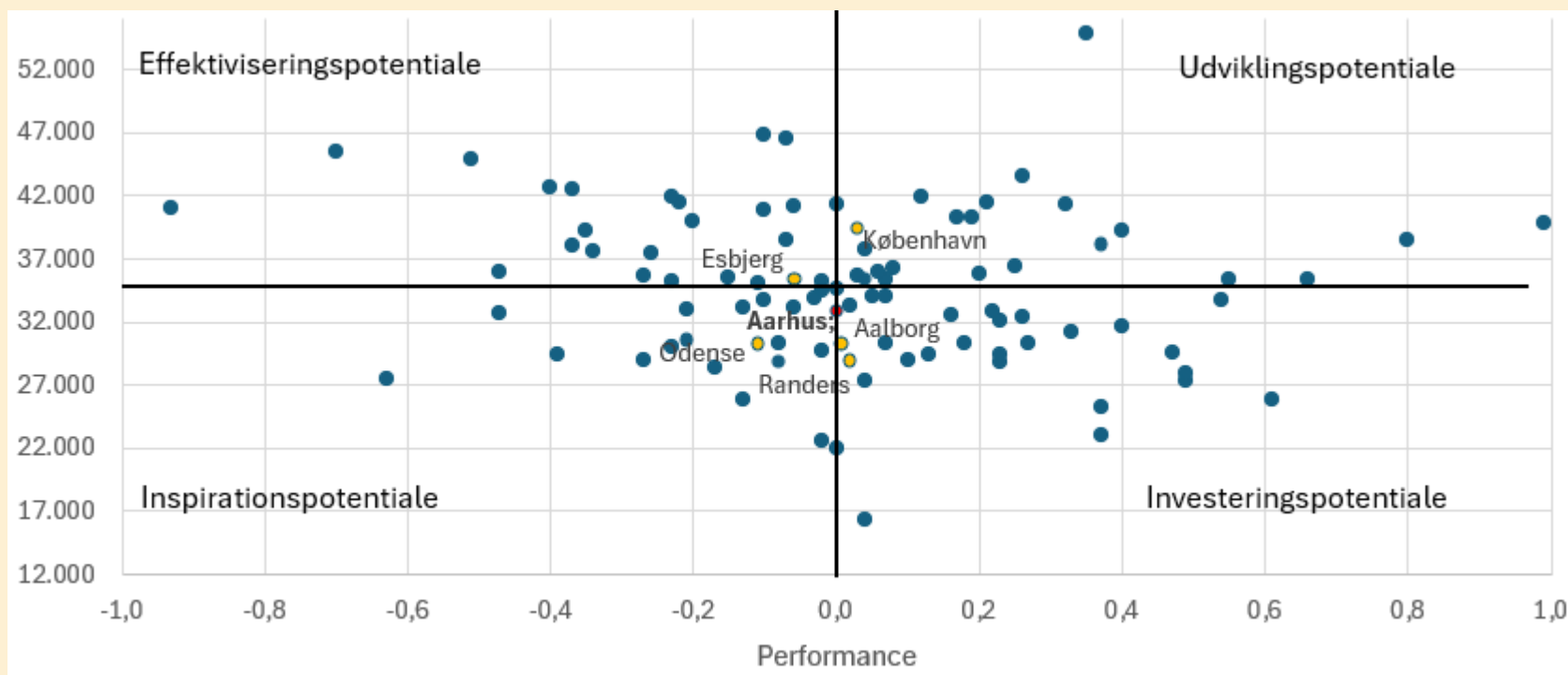
5.689 MIO. KR. TIL
FORSØRGELSE

662 MIO. KR.
BESKÆFTIGELSES-
INDSATS

NOTE: REGNSKAB 2024

Investeringspotentiale

Benchmark på beskæftigelsesområdet viser, at Aarhus Kommune har lavere omkostninger til beskæftigelsesindsatsen end landsgennemsnittet og det forventede antal borgere på offentlig forsørgelse. Det betyder samlet, at Aarhus Kommune placerer sig lige på linjen mellem inspirations- og investeringspotentiale. Investerer andre kommuner mere i beskæftigelsesindsatsen sammenlignet med Aarhus, er der jf. Budgetgarantien en risiko for, at Aarhus taber på bundlinjen.

Overblik over investeringsforslag

Nr.	Investeringsforslag	Årlig investering (i mio. kr.)	Gns. årlig besparelse (i mio. kr.)	Gns. årlig Gevinst (i mio. kr.)
1	Flere langtidsledige akademikere i job via opkvalificering	2	2,6*	0,6
2	Flere langtidssygemeldte skal tilbage i arbejdsfællesskabet via virksomhedsøvebaner	2,6	2,6**	0
3	Flere hænder til velfærdsområderne via integrationsgrunduddannelsen	6,1	6,1***	0
Total		10,7	11,3	0,6

Note: *Besparelse på forsørgelsesudgifter: 2,6 mio. kr. ** Besparelse på forsørgelsesudgifter: 2,3 mio. kr. samt decentrale udgifter i Magistratsafdelingen for Sociale Forhold og Beskæftigelse: 300.000 kr. *** Besparelse på forsørgelsesudgifter: 5,1 mio. kr. samt finansiering på 1 mio. kr. i Magistratsafdelingen for Sociale Forhold og Beskæftigelse i form af en årlig forøgelse af resultattilskuddene på 1 mio. kr. for at få flere borgere under integrationsloven i job eller uddannelse.

Forslag 1: Flere langtidsledige akademikere i job via opkvalificering

I Aarhus Kommune har der det seneste år været en stigning i antallet af ledige akademikere og der ses en svag opbremsning i antallet af akademikere i beskæftigelse – udviklingen gælder særligt langtidsledige akademikere. Samtidig oplever aarhusianske virksomheder, at det er svært at rekruttere medarbejdere med de nødvendige kompetencer inden for cybersikkerhed til at imødegå den stigende trussel fra it-kriminalitet og digitale færdigheder.

Som svar på denne udfordring har Aarhus Kommune i samarbejde med Aarhus Universitet, og andre gennemført et toårigt projekt, finansieret af Industriens Fond. Projektet har opkvalificeret 150 ledige akademikere – både nyuddannede og erfarne – til såkaldte cybernavigatører, der kan hjælpe aarhusianske virksomheder med at styrke deres it-sikkerhed. Projektet løber over to år og afsluttes i 2025.

For at hjælpe endnu flere langtidsledige akademikere i job og samtidig imødekomme virksomhedernes rekrutteringsbehov foreslås det, at projektet videreføres og udvides. Det vil give flere ledige akademikere mulighed for at blive opkvalificeret som cybernavigatører – til gavn for både de ledige og virksomhederne. Derudover foreslås det, at der investeres i, at flere akademikere skal opkvalificeres til digitale koordinatører. Det forventes, at opkvalificeringen vil hjælpe de ledige hurtigere i job og dermed reducere deres tid på offentlig forsørgelse.

BUSINESS CASE

Årlig investering	Årlig gns. besparelse	Årlig gns. gevinst
2 mio.	2,6 mio.	0,6 mio.

Den årlige investering på 2 mio. kr. finansierer opkvalificeringskurser til 220 ledige akademikere årligt. Det medfører en gennemsnitlig besparelse på 2,6 mio. kr. på forsørgelsesudgifterne. Derudover forventes indsatsen at medføre en stigning i skatteindtægterne, som ikke er medregnet.

Det forventes, at indsatsen medfører 15 færre helårspersoner årligt på offentlig forsørgelse.

Forventet årlig nettogevinst: 0,6 mio. kr.

Forslag 2: Flere langtidssygemeldte skal tilbage i arbejdsfællesskabet via virksomhedsøvebaner

I Aarhus Kommune har man i de senere år oplevet en stigning i antallet af langtidssygemeldte borgere i jobafklaringsforløb. Denne udvikling øger risikoen for længere forløb for de langtidssygemeldte borgere, hvilket kan have negative konsekvenser både for den enkelte og for samfundet. Langvarige jobafklaringsforløb kan nemlig føre til en forringelse af borgernes arbejdsevne. Derfor er det afgørende at styrke indsatsen for de langtidssygemeldte borgere, så borgerne hurtigt får et individuelt tilrettelagt forløb med fokus på at udvikle deres arbejdsevnen og skabe realistiske, meningsfulde veje tilbage til arbejdsfællesskabet.

Det foreslås derfor, at der investeres i en virksomhedsrettet og individuelt tilpasset indsats, hvor borgeren indgår i et såkaldt virksomhedsøvebaneforløb. I dette forløb flyttes beskæftigelsesindsatsen direkte ud på øvebanevirksomheder, hvor borgerne deltager i praktiske arbejdsopgaver under tæt støtte og vejledning fra en fast tilknyttet virksomhedskonsulent. Konsulenten følger borgerens udvikling nøje, observerer ressourcer og kompetencer i praksis og støtter borgeren i retning af ordinært arbejde, fleksjob, lønnede timer eller afklaring til førtidspension.

Det forventes, at indsatsen vil kunne hjælpe flere borgere tilbage til et meningsfuldt arbejdsliv og samtidig forhindre, at personer med potentiale for arbejdsdeltagelse unødigt ender på førtidspension. Samtidig vil den bidrage til en hurtigere afklaring for dem, der reelt har behov for førtidspension, så de undgår unødigt lange forløb.

BUSINESS CASE

Årlig investering	Årlig gns. besparelse	Årlig gns. gevinst
2,6 mio.	2,6 mio.	0 mio.

Den årlige investering på 2,6 mio. kr. finansierer øvebaneforløb for 130 langtidssygemeldte borgere af gennemsnitlig et halvt års varighed. Det forventes at give en årlig besparelse på forsørgelsesudgifter på 2,3 mio. kr. samt en besparelse på udgifter til indsatsen i Sociale Forhold og Beskæftigelse på 300 tusinde kr. Derudover forventes indsatsen at medføre en stigning i skatteindtægterne, som ikke er medregnet.

Det forventes, at indsatsen medfører 19 færre helårspersoner årligt på offentlig forsørgelse, med halv effekt i 2026.

Forventet årlig nettogevinst: 0 kr.

Forslag 3: Flere hænder til velfærdsområderne via integrationsgrunduddannelsen

Velfærdsområderne spiller en afgørende rolle i at sikre omsorg og støtte til aarhusianerne gennem hele livet. Det er imidlertid en realitet, at der mangler arbejdskraft på de store velfærdsområder, som samtidig forventes at vokse i de kommende år. Det er derfor afgørende, at vi som kommune kan rekruttere det nødvendige antal medarbejdere til at løse de vigtige opgaver på velfærdsområderne.

Integrationsgrunduddannelsen (IGU) kan bidrage til at løse rekrutteringsudfordringerne på velfærdsområderne og samtidig bane vejen til arbejdsmarkedet for flygtninge og familiesammenførte. IGU giver flygtninge og familiesammenførte mulighed for opkvalificering, så de kan komme i job eller uddannelse. I 2022 blev der oprettet en kommunal pulje, som dækker lønudgifterne under praktikforløbet, så institutioner kan ansætte IGU-elever uden økonomisk belastning. Puljen har vist sig at være et værdifuldt redskab til at få flygtninge og familiesammenførte i arbejde på velfærdsområdet. Puljen blev midlertidigt udvidet i 2024 som følge af tilstrømningen af ukrainske flygtninge.

Det foreslås at videreføre puljen permanent – både som et vigtigt led i integrationen af de mange ukrainere, der fortsat kommer til kommunen, og som et konkret bidrag til at løse rekrutteringsudfordringerne på velfærdsområderne. For at sikre varige og bæredygtige ansættelser gennem integrationsgrunduddannelsen foreslås det desuden at ansætte en medarbejder, der skal styrke indsatsen via løbende støtte og opfølgning, samarbejde med relevante uddannelsesinstitutioner og fremme et bedre samarbejde mellem kommunale institutioner, så IGU-ansatte i højere grad indtænkes i rekrutteringen.

BUSINESS CASE

Årlig investering	Årlig gns. besparelse	Årlig gns. gevinst
6,1 mio.	6,1 mio.	0 mio.

Den årlige investering på 6,1 mio. kr. finansierer et løft af arbejdsgiverpuljen på 5,5 mio. kr. samt 600 tusinde kr. til en ansættelse. Det forventes at give en årlig besparelse på forsørgelsesudgifter på 5,1 mio. kr. samt en gevinst i form af en forøgelse af resultattilskuddene på 1 mio. kr. årligt. Resultattilskud er et tilskud, som gives, når borgere omfattet integrationsloven får et arbejde eller kommer i uddannelse. Derudover forventes en stigning i skatteindtægterne, som ikke er medregnet.

Det forventes, at indsatsen medfører 59 færre helårspersoner årligt på offentlig forsørgelse fra 2026.

Forventet årlig nettogevinst: 0 kr.

**SOCIALE FORHOLD
OG BESKÆFTIGELSE**
Aarhus Kommune

